

V. F.:

ANTON FOERSTER.

ŽIVLJENJEPISEN NAČRT.

ajzaslužnejši mož na slovenskem glasbenem polju je brez dvoma častitljivi regens chori ljubljanske stolnice, naš prvi virtuoz na orgljah, naš najgloblji teoretik, naš najplodovitejši skladatelj in najvplivnejši glasbeni učitelj in reformator — Anton Foerster, sin češkega naroda, ki je postal v dolgoletnem delovanju med slovenskim narodom naš po srcu in po misli. Gotovo ustrezemo mnogoštevilnim njegovim učencem in častivcem, ako podamo sliko njegovega delovanja. V zgodovini naše glasbe je Foerster glavna oseba, okoli katere se je do najnovejšega časa gibal skoro ves naš glasbeni pokret. Z veseljem mu posvečujemo naslednje vrstice. (Ured. „Dom in Sveta“.)

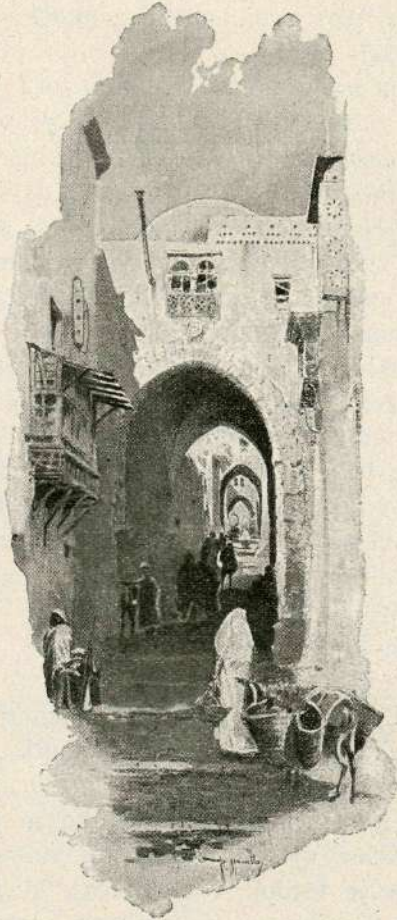
Anton Foerster.

* * *

Anton Foerster je bil rojen dne 20. decembra leta 1837. v Osenicah, vasi okraja Libanjskega na Češkem, kot sin ondotnega nadučitelja in vodja cerkvene glasbe Jožefa Foersterja. Foerster je potomec pedagoške in hkrati muzikalne rodbine, kajti učitelji, in kot taki tudi glasbeniki, so mu bili poleg

očeta tudi še stari oče in praded in tudi vsi trije bratje. Prejšnje dni je bil vsak češki ljudski učitelj tudi glasbenik, vzgojitelj ne le duha, marveč tudi srca; učitelj je bil širitelj glasbe, ki drami srce k veselju, ki ga dviga k plemenitemu poletu, ki rodi v srcu ono blaženo razpoloženje, ob katerem se zaziblje duša v vznosito čuvstovanje. In tak učitelj-glasbenik, pedagog in muzik je bil Foersterjev oče, da, bil je pravi prototip češkega učitelja. Kot naslednik svojemu očetu Tomažu kot učitelj oseniški, je vstrajal Foersterjev oče Jožef na istem mestu, v isti vasi več kot 50 let kot vzgojitelj treh rodov! Bil je otrokom to, kar je bil tudi njih starešem in dedom: odgojitelj v ljudsko-šolskih predmetih in pa vzgojitelj v glasbi. Kot učitelj je zasedel prestol organista v župni cerkvi ter budil ob orgeljskih zvokih in produkcijah od njega vzgojenega zbora in orkestra srca sovaščanov, blažil je njih duše ob ljubkih starih popevkih, ki kličejo z znanimi svojimi melodijami z neodoljivo močjo v spomin srečo nekdanj prežitih mladostnih dni, čarobnost božičnega veselja, spomladni sijaj velikonočne dobe ali poezijo drugih cerkvenih slavnosti.

Na očetovem domu, v šoli, je preživel Anton Foerster svojo prvo mladostno dobo do 12. leta, dokler se ni šel šolat na gimnazijo. V očetovem zboru ni smel seveda manjkati; pomagal je očetu kot sopranist, z desetimi leti že tudi kot majhen organist. Ta prva muzikalna vzgoja, ki jo je dobil od očeta, je bila Foersterju vso dobo njegovega poznejšega šolanja vir, ki mu je po-

Cesta v Jeruzalemu.

mogel, da se je samega vzdrževal brez očetove pomoči; saj ni zadostovala borna učiteljska plača očetova pri mnogoštevilni rodbini, da bi izlahka utrpel stroške za vzgojo v tujini. Vrhu tega mu je umrla v njegovem 12. letu mati. Dobil je mačeho; bila je dobra mačeha, vendar ne več rodna mati. Ves čas svojih gimnazijskih in poznejših visokošolskih študij si je pomagal Foerster z glasbo, peval je na korih in poučeval je

v glasbi. Vsled svoje prirojene, odlikujoče se glasbene nadarjenosti in lepega in vabljivega glasu je našel prijateljev, ki so mu pomagali, da je mogel nadaljevati svoje študije. V Mladi Boleslavi, kjer je pohajal nižjo gimnazijo, je peval v ondotni dekanijski cerkvi ter si pridobil ime pevca, ki zadene vse na mah, ki poje najtežje naprave kar z lista. Pri šolskih mašah je orgljal in vodil šolski zbor. Tako je bilo tudi v Čeških Budějovicah, kamor se je preselil, da absolvira višjo gimnazijo. V Budějovicah je jel tudi že poučevati v zborovem petju na ondotnem Jos. Eilovem glasbenem zavodu. Našel je tu tudi marsikatero priliko, da nastopi v koncertih solistiško kot tenorist ali pa kot pianist.

Ko je prebil Foerster l. 1858. z odličnim uspehom gimnazijsko maturo, je vstopil v cistercianski samostan v Višjem Brodu (Hohenfurt) na Češkem in je preživel 11 mesecev v noviciatu. Z vnemo se je tu posvetil glasbenim študijam, posebno še cerkveni glasbi in gregorianskemu koralu. Za to je imel ugodno priliko, ker je moral nadomestovati samostanskega organista.

Toda samostansko življenje ga ni moglo prikleniti nase. Sililo ga je nazaj v svet in še pred končanim noviciatom je odšel v Prago, da se vpiše na univerzi v pravno fakulteto. In res je tudi absolviral l. 1863. pravniške študije. Pravnika pa vendar ni postal! Bivanje v češki stolnici je uvedlo Foersterja docela med glasbeno življenje, kateremu je bila Praga središče. Pevskemu društvu „Hlahol“, ki je bilo v oni dobi ustanovljeno, je bil Foerster kot odličen tenor znamenita pridobitev, glasbenima zavodoma Češka Micka in slavnega skladatelja Bedřicha Smětane je pa bil učitelj-pianist. Odločilna je bila za Foersterja ozka, naravnost prijateljska vez, ki ga je družila kot učitelja s Smetano, kateri je znal ceniti svojega mladega sotrudnika. Marsikatero svoje novo delo je igral Smetana v rokopisu s Foersterjem in mu v zaupnih pomenkih razkrival svoje nazore in ideje. Tudi potožil mu je marsikaj o svojih nasprotnikih,

ki takrat niso še umeli genija Smetanovega. V tem času, ko je tesno občeval s Smetano, so vzkliili prvenci Foersterjevega skladateljskega delovanja. Pri Kuhe & Cristophu v Pragi so izšle kot opus 1. štiri liriške pesmi.¹⁾ Te pesmi so zbudile Smetanovo pozornost in Smetana sam jih je ocenil kaj laskavo v „Narodnich Listych.“ Smetana je začel Foersterja vzpodbujati k skladanju, zagotavljajoč uspeh njegovemu liriškemu talentu. Hkrati se je bavil Foerster s kritiko, ter postal stalen glasbeni referent „Daliborja“, ki ga je takrat urejeval Emanuel Meliš.

Tako so potekla Foersterju akademiška leta, namenjena pravnistvu. Z absolutorijem pravniške fakultete je zapustil Foerster l. 1863. muzikalno Prago in se je pripravljajal naslednje leto za zadnja dva državna izpita v Ronovu pri Chrudimu, opravljajoč tu službo domačega učitelja v rodbini tovarnarja Peške. Toda tu je vzplamtela ljubezen do glasbe v neugasljiv plamen, prevzelo ga je spoznanje, da mu je le glasba pravi prirojeni poklic, dal je slovo pravni vedi in januarja l. 1865. že se je vdal ves neodoljivemu čaru glasbe — prevzel je ponudeno mu mesto organista in zborovodja pri škofijski cerkvi v Senju na Hrvaškem. Dve in pol leti je deloval v Senju v svojem poklicu z mladeniško vnemo za cerkveno kakor tudi posvetno glasbo. Na obojem torišču mu je bilo treba stoprv ledino orati, ker je našel le povsem primitivne razmere. Ni našel niti pevskega zbora, da, niti notnega materiala, pred vsem ne za liturgične obrede, za katere je uveljavljen v senjski škofiji staroslovenski jezik. Hote ali nehote je moral Foerster sam skladati cerkvene skladbe v glagolici. Sestavil si je svoj zbor in povzdignil ž njim ugled cerkvenega petja z mladeniško dovtetnostjo na višino, vredno škofijske cerkve. Pa tudi svetovni glasbi v prilog je zastavil svoje moči; deloval je na ustanovitev prvega glasbenega društva in glasbene šole v Senju; s Češkega je poklical za njo tri učitelje instrumentaliste. Le-ti

¹⁾ V slovenski izdaji jih je izdala „Glasb. Matica“ l. 1896. skupaj z op. 56.

so si izvežbali mlade Senjane v glasbeno četo, ki je bila podlaga orkestru, s katerim je mogel prirejati Foerster muzikalne prireditve. Tako je zanetil v starem obmorskem mestecu doli ob obalah Hrvaškega Primorja veselje za dotlej nepoznano glasbeno življenje. Iz teh pričetkov je nastala mestna godba, ki jo vzdržuje še danes mesto Senj.

V Senju si je zasnoval Foerster rodbinsko srečo. Pripeljal si je s Češkega oktobra 1865 svojo mlado ženko Petronilo roj. Veselý.

Julija meseca l. 1867. je zapustil Foerster Senj, mesto svojega prvega glasbenega stremljenja, da se preseli v Ljubljano, v kateri mu je bilo usojeno, da deluje do danes. Neradi so videli Senjani, da se poslavlja Foerster, ki se jim je prikupil kot mladi kapelnik, ker so videli njegove zasluge za razvoj glasbenega življenja. Prišli so na pristanišče poslovit se od njega in od njegove ženke, ki je odnašala s seboj takrat deset tednov starega prvorojenca.¹⁾ Ob slovesu je jelo z neba škropiti. A zasvirala je v slovo od Foersterja ustanovljena mestna godba in spremljali so odhajajoče prijateljski klici, da jim bodi v srečo pot na slovensko zemljo!

* * *

V Ljubljano je priklicala Foersterja ponudba, naj prevzame vodstvo petja v „Čitalnici“ in kapelništvo pri „Dram. društvu.“ Kmalu po prihodu v Ljubljano je postal že l. 1868. glasbeni vodja v stolnici. S tem pa je vstopil v delokrog, ki je dal vsemu njegovemu poznejšemu delovanju odločilni pravec. Reformatorično je vplival kot organist in vodja stolničnega zbora, uvedel je v cerkev pravo liturgično petje, povzdignil je stolnično cerkveno petje k ugledu vzora, ki je postal merodajen tudi za razvoj cerkvene glasbene umetnosti v drugih cerkvah mesta in dežele. Preobrat, ki ga je dosegel Foerster po svojem neomahljivem stremljenju v prilog boljše cer-

¹⁾ Anton, klavirski virtuoz, sedaj profesor na konservatoriju v Berolinu.

kvene glasbe, je budil seveda, kakor vsak napredek, marsikateri odpor. Odpor je postal zlasti l. 1877. glasen v žurnalističkem boju, ki ga je provociral šaljivi list „Brencelj“ in ki je našel odmev tudi v obeh ljubljanskih dnevnikih. Toda sčasoma je zmagala dobra Foersterjeva stvar; postalo je jasno, da so po njem uveljavljena načela vendar le edino prava. V to je pripomoglo posebno „Cecilijino društvo“, katero so ustanovili isti čas l. 1877. v Ljubljani po prizadevanju takratnega dekana, poznejšega knezoškofa dr. Janeza Krizostoma Pogačarja, ter bogoslovnega prof. Josipa Smrekarja. V orgljarski šoli tega društva je vzgojil Foerster kot njen vodja in prvi učitelj naraščaj organistov, ki so širili duha, sprejetega v šoli, s svojim službovanjem tudi po deželi. Danes, ko je prestopila orgljarska šola že v drugo četrtstoletje svojega obstanka, deluje po deželi že nad poldrugsto organistov-cecilijancev.

Pedagoško je deloval Foerster tudi v raznih drugih učnih zavodih kot učitelj petja, tako pred vsem na ljubljanskih srednjih šolah, v obeh gimnazijah in v realki, dalje v Alojzijevišču in v Huthovem dekliškem zavodu. Kdo jih prešteje te legione gojencev, ki jim je bil Foerster od l. 1871. do danes, več kot 30 let, učitelj petja? Še pred nedavnim, dokler se ni jela „Glasbena Matica“ intenzivneje baviti z glasbenim poukom, se je moglo trditi, da je domala vse, kar poje v Slovencih, neposredno ali vsaj posredno učenec Foersterjeve šole. Tudi duhovnemu stanu je bil Foerster dolgo vrsto let učitelj petja na ljubljanskem semenišču, od l. 1872. do 1891, torej 19 let.

Uspešno je deloval Foerster tudi kot zasebni učitelj instrumentalne glasbe: igre na klavirju in na orgljah.

Prva leta svojega bivanja v Ljubljani je Foerster tudi koncertiral kot pianist; pozneje se je omejil na orglje, kateri instrument je pač prava domena njegovega solistiškega delovanja. Orglje obvladuje Foerster suvereno kot mojster, kateremu ni najti kmalu enakega, tudi v velikih mestih ne. Na orgljah

se mu razcvita fantazija v vedno novih cvetih; virtuoznost, s katero igra na to kraljevsko glasbilo, slavi vsikdar, kadar zasede Foerster orglje, uspehe, katere dičita plemenitost mišljenja in neodoljiva, krepostna melodioznost. Foerster je blesteč, nepresežen improvizator, vsikdar samosvoj, nikdar se ponavljajoč v tonovskih slikah, ki jih pričara ob glasnem šumu plena ali kot specialist v mojstrskem registriranju. In orglje mu pojo, kakor jim velevala muzikalna njegova duša.

Da ocenimo Foersterja v polni meri, se nam je ozirati nanj kot na skladatelja, dalje kot pisatelja glasbeno-pedagoških učnih knjig. S tem delovanjem je segel Foerster v vse sloje slovenskega naroda. Kot skladatelj je zastopnik polpretekle dobe, v kateri je bilo treba stoprav ledino orati za prvi razvitek slovenske glasbe. Foersterjevo delovanje sega nazaj v ono dobo, ko smo imeli v Slovencih le prav malo skladateljev, še prav malo svoje glasbene literature. Foerster je začel delovati v letih sedemdesetih, v dobi prepore slovenskega življa, tako narodnostnega, kakor i kulturnega. Bil je priča onih navdušujočih in mnogo obetajočih časov prvega svitanja, v katerih sta se probujali narodna zavest in delo slovensko. V tej dobi, iz katere poznamo narod drameče prvence slovenskih skladateljev bratov Ipavcev, Heidricha, ljubeznjive popevke Miroslava Vilharja, Fleišmana ali Nedvěda, je posegel tudi Foerster k delu in je jel s svojo mlado močjo prispevati. Od takrat deluje neumorno in z neusahljivo vnemo že nad 30 let kot najplodovitejši in hkrati kot zares glasbeno vsestranski skladatelj slovenski. Tako posvetna kakor tudi cerkvena glasba štejeta Foersterja med svoje prve može: obema je posvetil Foerster enako zanimanje, enako odlične plodove svoje muze.

Kateri Slovenec ne pozna Foersterja kot skladatelja? Njegovi zbori, njegove pesmi so zašle zlasti v zbirkah pač že v najzadnjo hribovsko vas. Njegova po družbi sv. Mohorja izdana „Cecilija“ mu je popularizirala ime in je zanesla njegove drobne cerkvene skladbe daleč med slovenski svet. Publikacije

„Glasbene Matice“ in vse naše raznovrstne „Pesmarice“ podajajo ljudstvu Foersterjeve zbornice, ki so si znali pridobiti po tehtni svoji vsebini odlično mesto v repertoarju pevskih zborov in ki so si priborili priznanje z odra velikih koncertov ali pri manjših glasbenih produkcijah. Foerster je pač znal ustreči vsem: ni zlagal le za velike razmere, marveč je podajal i malim z enako mero in v istem izobilju glasbo svojega duha, glasbo, ki se je znala prikupiti narodovemu srcu po milini svojega slovanskega čutenja in krepki izrazitosti.

Po bistvu svoje glasbe je Foerster lirik. Mila je njegova melodika, plemenit je v mišljenju, krepak v koncepciji, ki mu jo okričuje nenavadno bogata fantazija. Foerster komponira jako lahko. To dokazuje že lahkotna faktura vseh njegovih skladb, ki se jim vsem razvija melodija naravno, vsikdar samosvoje in neprisiljeno. Foersterju je skladanje v veselje, skladbe mu silijo same v pero, klijejo mu naravnost iz duše, iz srca. Zato pa govore tudi k duši: Iz srca izišle, silijo zopet k srcu in ga ogrevajo z ono toploto umetniškega čutenja, ki jim je dala prikliti na dan.

Foerster je prvi dal Slovencem opero, že leta 1872. zloženega „Gorenjskega Slavčka“, največje in najobsežnejše svoje delo velike oblike. Zložil ga je, ko je razpisal deželni odbor kranjski nagrado za slovensko opero. Na predlog v to izbranih oceniteljev, čeških skladateljev Bedřicha Smetane, Karola Bendla in dr. Lud. Procházke je priznal deželni odbor Foersterjevi operi prvo nagrado. Ta lepa opera se je proizvajala l. 1872. dvakrat v ljubljanskem gledališču, na to pa zopet l. 1896. štirikrat, to pot v sedanji izpopolnjeni obliki.

Foerster je bil tudi prvi, ki je jel uvajati narodno pesem na koncertni oder. Opozarjamo na mnoge njegove harmonizacije narodnih napevov, ki jih najdemo že v prvih zvezkih „Glasbene Matice“, opozarjamo na njegovo popularno „Kitico slovenskih narodnih pesmi“ ali na znameniti njegov „Vodnikov venec“.

Prvenstvo gre Foersterju tudi kot glasbeno-pedagoškemu pisatelju. Spisal in izdal je „Pevsko šolo“, „Nauk o harmoniji“, in pa „Klavirsko šolo“, dela, v katerih mu je bila dana prilika, ustanoviti slovensko glasbeno terminologijo, in v katerih je podal svoje dobro preudarjene nazore in izkušnje kot izurjen praktik in znamenit ter vesten učitelj.

* * *

Kaj je vse storil Foerster za glasbeno literaturo, nam razkrije nastopni pregled vseh njegovih del. Ta dela so razvrščena po vzporednih številkah „opusov“. To skladateljem običajno zaznamovanje kaže hkrati, iz katere dobe da pohajajo. Ta pregled nam pokaže razvoj Foersterjevega delovanja in nam nudi priliko, da spoznamo Foersterja kot glasbenika, ki se je v nevsihajoči nadarjenosti zanimal neprenehoma tako za posvetno kakor za cerkveno glasbo. Posameznim delom pridejane letnice kažejo, kdaj so bila zložena ali izdana; naštevanje zbirk, v katerih se nahajajo skladbe, naj dopolni vrednost tega pregleda.

Opus 1. Čtvero písní pro 1 hlas s průvodem klavíru: a) Stejný žel. — b) Bude mlíka mojí? — c) Pode strání seděla... — d) Poletuje holubice... Izdala Christoph & Kuhe v Pragi (glej zgoraj). Te pesni je izdala v slovenski izdaji „Glasb. Mat.“ l. 1896. skupaj z op. 57.

2. Spi d ě ř á t k o. Pesem s spremljevanjem klavírja, izdana v prilogi VI. k „Daliborju“ letnik II.

3. a) Na b o j. Moški zbor. V arhivu ljubljanske „Čitalnice“ (1872). — b) S a m o. Moški zbor. (Pesmarica „Glasbene Mat.“ 1) Pesmarica „Mohorjeva“ I. del.2)

4. 25 cerkvenih pesmi. 1871. Samozaložba.

5. Lamentacije in očitánja. Mešan zbor. I. natis 1871. II. natis 1901. Samozaložba.

6. V I T a n t u m e r g o. 1873. Samozaložba.

1) Sestavil Jos. Čerin l. 1897., izdala „Glasbena Matica“ v Ljubljani o petindvajsetletnici.

2) Uredil Jakob Aljaž, izdala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu l. 1896.

7. Z glasnim šumom s kora. Mešan zbor. (Izdala „Glasbena Matica“ I. 1903.)
8. 23 cerkvenih pesmi za dijake. Trije natisi. Izdala ljubljanska realka.
9. *a)* V tihj noči. Moški kvartet. („Glasbena Mat.“ I. zv. 1874. — Pesmarica „Glasbene Matice“.) — *b)* Milica. Moški kvartet. („Glasbena Mat.“ IV. zv. 1877. — Pesmarica „Glasb. Matice“.)
10. *a)* Slava Slovincem. Moški zbor. („Glasbena Matica.“ II. zv. 1875.) — *b)* Svēt. Moški zbor. („Glasb. Mat.“ II. zv. 1875.)
11. Missa festiva v C-duru (rokopis.)
12. Ecce sacerdos magnus. Samozaložba.
13. XX izvirnih cerkvenih pesmi. 1875. Samozaložba.
14. Po jezeru. Koncertna fantazija za klavir. (Izdala „Glasb. Mat.“ I. 1875.)
15. Missa in honorem S. Caeciliae. 1878. Samozaložba. (Trije natisi.)
16. IV Tantum ergo. 1878. Samozaložba.
17. Lavretanske litanije. 1878. Samozaložba.
18. Te deum. 1878. Samozaložba.
19. XIV Marijinih pesmi. 1879. Samozaložba.
20. Missa pro defunctis. 1879. Samozaložba.
21. Missa in honorem S. Jacobi za moški zbor. (Založil J. Seiling v Reznu. 1882. Dva natisa.)
22. Pevska šola. (1867 navod, 1874, 1880, 1888, 1895 in 1901. Pet natisov.)
23. Nauk o harmoniji, kontrapunktu in generalbasu. (Založil J. R. Milic 1881; II. natis založila „Zadr. tiskarna“ v Ljubljani 1903.)
24. Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesmi. (Izdala „Glasb. Matica“ 1884; dva natisa.)
25. Missa solemnis. (Izdalo „Cecilijino društvo“ v Ljubljani 1883.)
26. *a)* Pjevajmo. — *b)* Nočni pozdrav. — *c)* Njoj. Moški kvarteti. (Izdala „Glasb. Mat.“ XIII. zvezek, 1884. — Pesmarica „Glasb. Mat.“)
27. *a)* Pobratimija. („Glasb. Matica“, XIII. zv. 1884. — Pesmarica „Glasb. Matice“) — *b)* V brezupnosti. („Novi akordi“ 1904.) Moški zbor.
28. *a)* Bohinjska. Moški zbor. („Glasbena Mat.“ XIII. zv.) 1884. — *b)* Sokolska. Moški zbor. („Glasb. Mat.“ XIII. zv. 1884. — Pesmarica „Glasb. Mat.“)
29. *a)* Zdravica. Moški zbor. („Glasbena Mat.“ XIII. zv. 1884.) — *b)* Napitnica. Moški zbor. („Glasb. Mat.“ XIII. zv. 1884. — Pesmarica „Glasb. Mat.“)
30. Pesmaričica po številkah. (Trije natisi 1882—1887.)
31. Litaniae lauretanae. („Cerkveni Glasbenik“.)
32. *a)* Asperges me. (Nikel: „Lauda Sion“; založil Pustet v Reznu.) — *b)* Vidi aquam (ravno ondi.)
33. Ecce sacerdos magnus. 1884. Samozaložba.
34. Missa in Festis solemnibus. Samozaložba.
35. Njega ni. Moški kvartet. (Izdala „Glasbena Matica“. — Pesmarica „Glasb. Mat.“)
36. Cecilija. Cerkevna pesmarica. (Izdala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu. I. del 1883. II. del 1884. Drugi natis I. dela 1901., II. dela 1902.)
37. *a)* Kitica hrvatskih narodnih pesmi za moški zbor. — *b)* Kitica čeških narodnih pesmi za moški zbor. (Rokopis.)
38. *a)* Ave Maria. — *b)* Beata es. Samozaložba 1886.
39. Kantata iz psalma 126. „Ako gospod...“ („Cerkveni Glasbenik“ IX. letnik. — „Cantica sacra“ II. del.)
40. Klavirska šola. Štirje deli. (Izdala „Glasb. Mat.“ I. 1886.)
41. Kitica slovenskih narodnih pesmi za 4 in 6 glase. (Izdala „Glasbena Matica“ v X. zv. 1882. — „Mohorjeva Pesmarica“ I. del.)
42. Fantazija na tri slovenske pesmi za harmonij. (Rokopis.)
43. Kitica. Mešan zbor. („Gl. Mat.“ 1895.)
- 43^a. Ah, ni li zemljica krasna. Mešan zbor. („Glasb. Mat.“ XVIII. zv. 1887. — „Mohorjeva Pesmarica“ I. del.)
44. Ljubica. Mešan zbor. („Glasbena Mat.“ XXV. 1894.)
45. *a)* Domovina. Mešan zbor. („Glasbena Mat.“ XVIII. 1887.) — *b)* Naše gore. Mešan zbor. („Glasb. Mat.“ XVIII. 1887. — „Mohorjeva Pesmarica“ I.)
46. Zlatomašniku svetemu očetu Leonu XIII. (Založilo „Cecilijino društvo“ v Ljubljani 1887.)
47. Naša zastava. Moški zbor. (Pesmarica „Glasb. Mat.“)

48. Pesem koroških Slovencev. Moški zbor. (Izdala „Družba Cirila in Metoda.“ — Pesmarica „Glasb. Matice.“ — „Mohorjeva Pesmarica“ II. del.)

49. Slovo. Moški zbor. (Samozaložba. — Pesmarica „Glasb. Mat.“)

50. Ljubez en domovinska. Moški zbor. (Rokopis.)

51. Zagorska. Klavirska fantazija. („Glasbena Mat.“ 1892.)

52. a) Miserere. — b) Duo responsoria in dom. Resurr. („Cerkv. Glasb.“)

53. Kranjska koračnica. Za klavir in orkester. (Izdala Kleinmayr & Bamberg. Ljubljana 1893.)

54. 47 gradualia, tractus et sequentiae cum vesperis in Sabb. scti. („Cerkveni Glasb.“ 1892 in 1893. — Samozaložba.)

55. Slovenijanska. Moški zbor. (Rokopis.)

56. Missa in honorem Scti Francisci Ser. (Samozaložba 1895.)

57. Mlad junak. Solonapev. (Izdala „Glasbena Mat.“ I. 1896, skupaj z op. 1.)

58. Tedeum super cantum popularem za mešan zbor. (Samozaložba.)

59. Razbita čaša. Moški zbor. (Rokopis.)

60. 60 gradualia. („Cerkv. Glasb.“ 1894 in 1895. — Samozaložba.)

61. Mladi mornar. Mešan zbor. (Zalozilo „Alojzijevišče“ v Ljubljani 1896.)

62. Domu. Moški zbor. (Pesmarica „Glasbene Mat.“ 1897.)

63. Tedeum super cantum popularem za moški zbor. 1901. (Samozaložba.)

64. Naša pesem. (Rokopis.)

65. Offertorium in Festo S. Rosarii. 1901. (Samozaložba.)

66. Planinska. Moški zbor. („Planinski Vestnik“ 1898. — „Mohorjeva Pesm.“ II. del.)

67. Missa in honorem S. Aloysii. Moški zbor. (Samozaložba.)

68. Naš prapor. Moški zbor. (Rokopis.)

69. Ecce sacerdos magnus. 1898. (Samozaložba.)

70. Gradualia, tractus, alleluja et versus ex Missis propriis S. Francisci Capucinatorum. Mešani in moški zbori. (Izdal red oo. kapucinov v Alt-Öttingenu na Bavarskem.)

71. Offertoria ex missis propriis ord. Minorum S. Francisci Capuci-

norum. Mešani zbori. (Izdal red oo. kapucinov v Alt-Öttingenu na Bavarskem.)

72. Srečna ljubav. Solonapev s spremljevanjem klavirja. (Rokopis.)

73. a) Litanije v čast Srcu Jezusovemu. b) Tantum ergo. 1900. (Samozaložba.)

74. Missa pro defunctis. Moški zbor. Založila „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani 1902.

75. Turki na Slevici. Velika balada za zборе, samospeve in orkester. (Rokopis.)

76. Povejte ve planine! Moški zbor. („Novi akordi“ 1902.)

77. Te deum. 1902. (Samozaložba.)

78. II Ave Maria. (Rokopis.)

79. Spomen pjesma. Moški zbor. („Novi akordi“ 1903.)

80. Missa pro defunctis za deški zbor. 1903. (Samozaložba.)

81. Kranjski rekrut. Koračnica za mali orkester. (Rokopis.)

82. Slovanska maša v čast sv. Cecilije. 1903. (Samozaložba.)

Brez številke je Foersterjeva opera „Gorenjski slavček“, ki jo je izdala v tisku „Glasb. Mat.“ I. 1901. v Ljubljani.

Druge s številko nezaznamovane zборе Foersterjeve najdemo v „Mohorjevi Pesmarici“, in sicer v prvem delu mešani zbor „Beseda sladka, domovina“, v II. delu pa mešane zборе „Dekle in lilija“, „Izpremembra“, „Pevec“, „Sveta Mohor in Fortunat“, „Žalost“ in „Prijetelju“.

V cerkveni pesmarici „Cecilija“, katero je izdala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu, uredil pa Foerster, najdemo v I. delu 33, v II. delu 40 skladb Foersterjevih. Od Foersterja izdana zbirka „Cantica sacra“ obsega v I. delu 24, v II. delu pa 33 skladb iz njegovega peresa.

Nbroj Foersterjevih skladb nahajamo v glasbenih prilogah „Cerkvenega Glasbenika“, katerim je Foerster urednik od njih postanka l. 1878., dosedaj torej že 27. leto. V vseh teh letnikih naštejemo, ako izvzamemo zgoraj že kot op. 54, oziroma 60 navedenih 47, oziroma 60 gradualij, še nad 90 Foersterjevih skladb razne vsebine. Pri tej priliki pa ne smemo pozabiti, da se ozremo po razvoju slovenske cerkveno-glasbene literature, ki ga je zbudil ravno „Cerkveni glasbenik“. Provročil je produkcijo med slovenskimi cerkvenimi skladatelji, ki imajo v tem listu svoje središče, svoj k delu pozivljajoči organ.

Nekaj najboljših svojih skladb je objavil Foerster tudi v inorodnih zbirkah, tako 12 pre-

lepih motetov v Nikeljevem „Lauda Sion“ (založil F. Pustet v Reznu), štiri prispevke njegove hrani Nikeljeva knjiga „Vesperhymnen“ (založil Pustet v Reznu), Stehlejev „Praeludia organi ad Graduale Romanum“ je uvrstil od Foersterja deset orgelskih preludijev. Prispevek „Zum Jubelfeste“ najdemo v Nikeljevih „40 Festgesänge für Männerchor“. „Pražský zpěvník“, izdan od Hellerja v Kytkovi založbi v Pragi, šteje štiri Foersterjeve češke čveterospeve za moške glasove. Pod naslovom „Triglav“ je izdal Foerster v založbi Fr. Urbánka v Pragi, dva zvezka slovenskih narodnih pesmi za solonapev s spremljevanjem klavirja. Liebscherjev „Österreichischer Liederkrantz“, izdan v Komotavi, je sprejel več Foersterjevih zborov za mešani in moški zbor.

* * *

Kar budi pri pregledavanju tu naštetih del v prvi vrsti našo pozornost, je nenavadna in presenetljiva delavna moč, ki se javi v ti dolgi vrsti glasbenih proizvodov Foersterjevih. Pa tudi veselje, ki je prešinjalo Foersterja pri delu, se zrcali v tem bogatem seznamu, ono veselje do skladanja,

ki ga je naganjalo k umetniškemu ustvarjanju, veselje, ki mu je sililo zopet in zopet na novo pero v roke, kadarkoli je končal še tako obsežno in težko delo.

In skoraj se zdi, da mu je le naraščala z leti neumorna pridnost in da je dobil Foersterjev talent vedno le nov vzlet, čim več je že ustvaril. Nikdar mu ni odjekla svojega blagoslova fantazija, iz katere crpa kakor iz neusahljivega vira svoje melodije, svoje po lepem in plemenitem stremeče harmonije. Sam harmoničen v svojem čutenju, v svojem mišljenju, ki ga dičita kot človeka, ki se je omilil vsakomu, kdor je ž njim občeval, je ustvarjal vedno harmonije s katerimi je hotel le osrečevati in povzdigovali srca svojih poslušavcev. Osrečeval in povzdigoval bo pa srca še poznih rodov, morda uspešneje še potomce, ki bodo znali vredno oceniti pomen moža, ki ga bo prištevala glasbena zgodovina vsikdar med svoje najboljše može, med one, na katerih sloni sedanji in bodoči razvoj slovenske glasbe.

Numismatika.
Iz risb Janeza Šubica.